

EEN TWEEDE LEVEN VOOR DE MOLENWIEK

Meer keuze levert betere inzichten op

Waarom een gebouw een tweede leven verdient? Dat maakt de Molenwiek in Schalkwijk overtuigend duidelijk. In de loop van de tijd dicht gebouwd met noodlokalen is het schoolgebouw uit 1975 nu getransformeerd tot een lichte en aantrekkelijke leer- en werkomgeving. Een prachtig resultaat na ontwerpend onderzoek onder begeleiding van Mevrouw Meijer. En die verbinding met het park....!

In de lichte personeelsruimte van de OBS Molenwiek Dalton trakteert Wilma Kempinga van Mevrouw Meijer op appeltaart "omdat we nu eenmaal bourgondisch zijn". Aan tafel zitten verder directeur bedrijfsvoering Jan Aalberts van Spaar-nesant en waarnemend directeur Heleen Verspoor. Op de hoek van de tafel staat een mooie foto van de dit jaar overleden directeur José Warnaar, die

vanaf het begin met veel passie betrokken was bij de renovatie van de school en in het gesprek regelmatig als bezielde aanjager wordt geprezen. Jan vertelt: "Schalkwijk is een gemêleerde wijk in Haarlem uit de jaren 70/80 van de vorige eeuw. De gemiddelde leeftijd van onze schoolgebouwen in Haarlem ligt boven de 60 jaar, met uitschieters naar boven de 100, maar in deze wijk zijn gebouwen ▶

*"Voor het geld van een lelijk
gebouw kun je ook een bestaand
gebouw weer mooi maken"*

gemiddeld veertig jaar oud. De Molenwiek stamt uit 1975 en is onderdeel van de zogenaamde paviljoenscholen van stadsarchitect Wiek Röling. In de loop van de jaren was het aan de achterkant dicht gebouwd met zes noodlokalen die er inmiddels al 25 jaar stonden. Het gebouw was qua inrichting verouderd en ook deels bouwkundig aan zijn einde. Als we er kwamen verdwaalden we steevast omdat gangen eindigden; daarnaast was de hoofdingang moeilijk te vinden en keek je binnen tegen gedateerde donkere muren en glasvezel plafonds aan. We mochten van de gemeente de noodlokalen vervangen en een stuk uitbreiding plegen. De uitdaging was om negen nieuwe lokalen en een peuterlokaal te verbinden met het oorspronkelijke gebouw. Ondanks dat gegeven stond de Molenwiek goed bekend, met meer dan 500 kinderen en tevreden medewerkers. Naast onderwijs vind je hier ook buitenschoolse en peuteropvang.” Heleen: “Veel mensen werken hier al ruim 40 jaar; het is een bijzondere school met een bijzonder team. Deze school ademt Dalton en je ziet overal kinderen individueel of in groepjes werken.”

ONTWERPEND ONDERZOEK

De gemeente startte in die periode een project met Mevrouw Meijer, waarbij de 12 scholen in de wijk onder de loep werden genomen. Schalkwijk kent een bijzondere stedenbouwkundige en landschappelijke structuur, waarbij bij de Molenwiek, de Globe en de Rudolf Steinerschool ontwerpend onderzoek mocht worden uitgevoerd. Wilma: “Alle gemeentelijke afdelingen deden vanuit een integrale benadering mee en dat was voor het eerst. Het was ambitieus, maar iedereen raakte vrij snel enthousiast. Het doel van Mevrouw Meijer is goede architectuur ten goede

laten komen aan scholen. Voor het geld van een lelijk gebouw kun je immers ook een bestaand gebouw weer mooi maken. Onze werkwijze is dat we drie bureaus zonder ervaring met het ontwerpen van scholen uitnodigen om in de school, omgeving en architectuur te duiken en de verkregen inzichten te vertalen naar een ontwerp. De school kiest uiteindelijk het ontwerp dat het beste in de omgeving en bij de eigen visie past.” Heleen: “Het is heel bijzonder en leerzaam om vanuit drie perspectieven naar de toekomst van de Molenwiek te kijken. Vaak heb je gelijk nieuwbouw in je hoofd, maar je kunt eigenlijk zoveel met een bestaand gebouw.”

KWALITEIT TERUG GETOVERD

Het ontwerp van Korth Tielens Architecten werd uiteindelijk gekozen. Wilma: “Het bureau maakte een

PROJECTINFORMATIE

Project

Transformatie OBS De Molenwiek in Schalkwijk

Opdrachtgever

Gemeente Haarlem samen met het schoolbestuur Spaarnesant

Advies en begeleiding

Mevrouw Meijer

Projectmanagement

Res Smit

Architect

Korth Tielens Architecten

Aannemer

KernBouw Groep BV

Bvo

Nieuwbouw 1.134 ; oudbouw 1.721 m² BVO

Stichtingskosten

Nieuwbouw € 3.100 m² incl. btw;

Oudbouw € 900 m².

Ingebruikname

Augustus 2019

nieuwe hoofdingang met een mooie schoolbibliotheek en wist de lokalen en gangen zo te verbinden dat er een logische verbinding is ontstaan. De school grenst prachtig aan het park; vroeger kwamen de kinderen via de achtergang naar binnen in plaats van aan de voorkant, die daardoor bijna niet gebruikt werd. De noodlokalen zijn verwijderd en de bestaande school is uitgebreid met een fraaie rondgang in twee lagen, met lokalen, waarin grote ramen het gevoel geven dat je in het park zit en de oorspronkelijke verbinding hersteld is. Heleen: “Korth Tielens had eerst een ontwerp gemaakt in de vorm van een transparante balk, maar dat is in de uitwerking naar het definitief ontwerp een halve cirkel geworden, die prachtig met het park verbindt. We hebben het gevoel dat we een nieuwe school hebben, waarbij licht, ruimte en een duidelijke ingang terug getoverd zijn. De bestaande school is getransformeerd en vormt met het nieuwe deel een prachtig nieuw geheel. Toen de kinderen hier binnenkwamen waren ze gelijk enthousiast. En je merkt niet dat er hier 500 kinderen rondlopen. Ook het interieur is geheel vernieuwd, met stoelen en tafels die flexibel zijn en mooie gekleurde banken; je ziet veel werkplekken die passen bij ons onderwijs en waar kinderen aan de slag kunnen gaan. Zo hebben we op de kop van het nieuwe deel twee talentenlokalen gemaakt waar kinderen aan projecten kunnen werken. De grote schuifdeuren van de lokalen staan bijna altijd open, omdat er zo’n rustige sfeer hangt. In de dertig jaar dat ik hier nu werk hebben we nooit een eigen personeelsruimte gehad, we zaten altijd op de gang. Nu hebben we er wel één, in het hart van het gebouw, samen met een keuken waar elke dinsdag leerlingen voor 200 kinderen helpen de

lunch te bereiden. Het is een fijne plek, waar ouders ook graag even komen zitten.” Groen is de kleur die het beste bij de uitstraling past en die je in verschillende tinten op de vloeren en in de inrichting terug vindt.”

GASVRIJE AANBOUW

Jan: “We waren al met de bouw begonnen, toen het gasbesluit van het kabinet kwam. Voor de oudbouw was het niet haalbaar, maar het nieuwe deel is wel gasloos en bovendien zeer goed geïsoleerd. Op het dak staan warmtepompen naast 81 zonnepanelen. Op het oude deel gaan we ook 100 zonnepanelen leggen, waardoor we behoorlijk in de exploitatie gaan besparen. Omdat het nieuwe deel zo goed geïsoleerd wordt, konden we in het laatste stadium die keuze maken. Het is een heel goed geklimatiseerd gebouw geworden.” Heleen ten slotte: “Ons leerpunt is dat je oud en nieuw heel mooi met elkaar kunt verbinden en dat je daar weer een school van kunt maken die 30 jaar door kan. Een ander ontwerp had het idee van een paviljoen eenlaags uitgebreid, zodat je het idee van een campus kreeg. Dat legde te veel beslag op het park, maar zou ook lastig in de exploitatie worden. Je kiest daarom ook een ontwerp dat praktisch is en de kwaliteiten vertaalt die je belangrijk vindt, zoals licht, lucht en ruimte.” Wilma knikt: “Je kunt meer met oude gebouwen dan je denkt, mits je er een goede ontwerpkracht op zet.” En dat de Molenwiek geslaagd is wordt wel bewezen door de nominatie voor de Architectenweb Awards 2019, waarbij eind oktober de prijs voor het Schoolgebouw van het Jaar 2019 is uitgereikt. ▶

▶ Kijk voor meer informatie op mevrouwmeijer.nu.

Foto Sibbo Arbeek

Vlnr: Wilma Kempinga, Heleen Verspoor, Jan Aalberts

